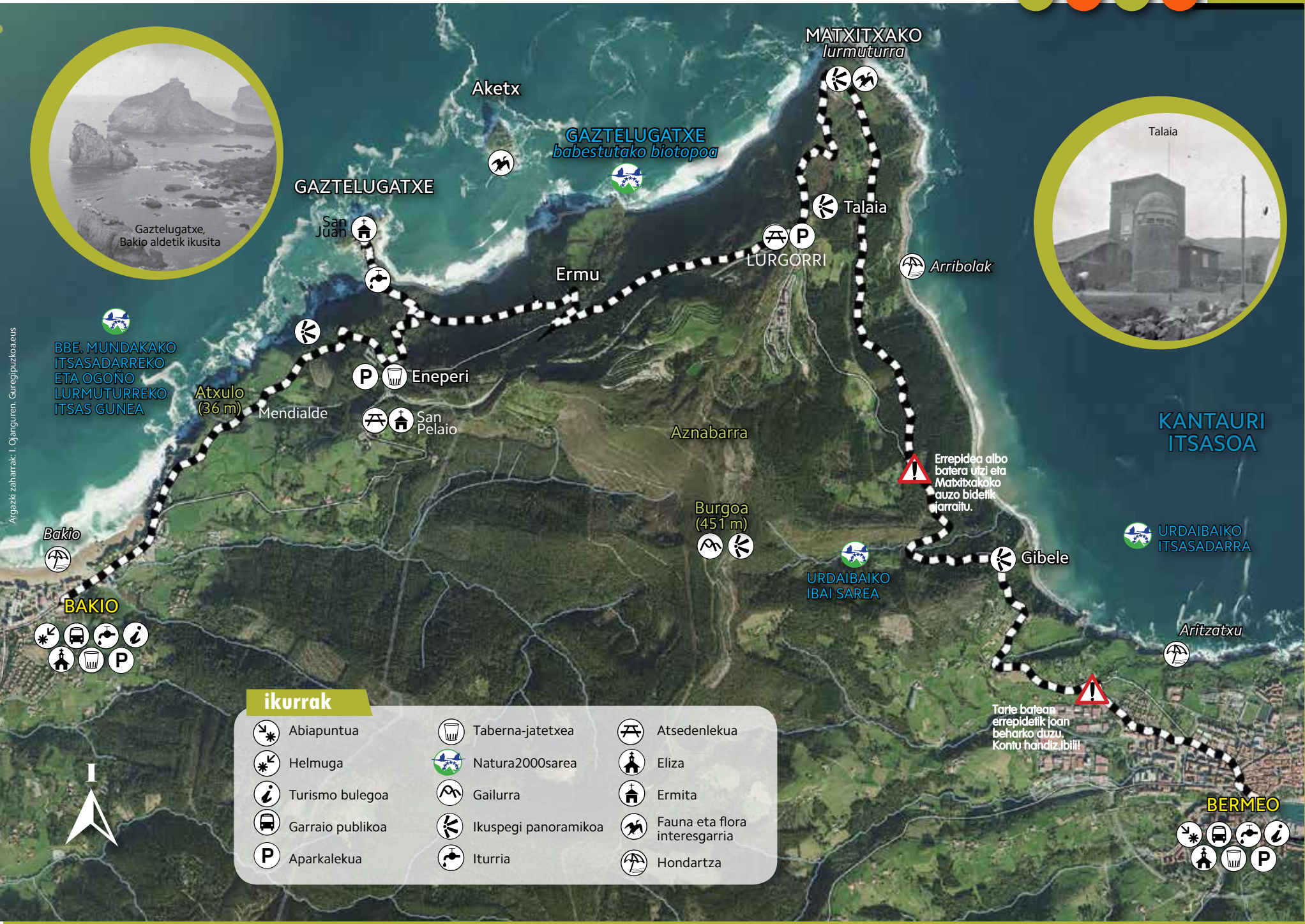

Argazki zaharrak: I. Ojanguren, Guregi.puzkoa.eus

BBE. MUNDAKAKO
ITSASADARREKO
ETA OGOÑO
LURMUTURREKO
ITSAS GUNEA

GAZTELUGATXE
babestutako biotopoa

KANTAURI
ITSASOA

URDAIBAIKO
ITSASADARRA

URDAIBAIKO
IBAI SAREA

ikurrak

Abiapuntua	Taberna-jatetxea	Atsedonlekua
Helmuga	Natura2000sarea	Eliza
Turismo bulegoa	Gailurra	Ermita
Garraio publikoa	Ikuspegi panoramikoa	Fauna eta flora interesgarria
Aparkalekua	Iturria	Hondartza

Bakio

BAKIO

Atxulo
(36 m)

Mendialde

Eneperi

San Pelaio

Aznabarra

Burgoa
(451 m)

MATXITXAKO
lurmuturra

Talaia

LURGORRI

Ermu

Arribolak

Errepidea albo
batera urzi eta
Matxitxakako
auzo bideak
jarraitu.

Gibebe

Tarte batean
errepideak joan
beharko duzu.
Kontu handiz ibili!

Aritzatxu

BERMEO

Bizkaiko kostaldea ederra da benetan. Bermeotik Bakio aldera joko dugu txango honetan eta bidean Gaztelugatxe biontopo babestua zeharkatuko dugu. Asko dira Matxixako eta Gaztelugatxe artean babestutako eremu natural honek erakutsiko dizkigun altxorrak. Goazen horiek ezagutzera!

Bermeora trenez zein autobusez heltzeko aukera dugu eta gero Bakiotik autobusez bueltatzeko aukera izango dugu, baina kontuz, Bakio-Bermeo autobusa uda garaian baino ez baitago.

Bermeotik Bakio alderako errepidea izango dugu gaurko txangoaren lehen zatian ardatz. Kontu handiz joango gara errepide bazterretik Matxixakoko eskola zaharrera heldu arte. Hortik aurrera auzo errepide zaharretik jarraituko dugu Matxixakoko lurmuturreraino. Bidexka txiki batek lotzen du Matxixako Lurgorrirekin, aldapatsua da, baina Gaztelugatxe aldera ikuspegi ederra eskaintzen digu.

Lurgorritik Ermura errepide zaharretik egingo dugu eta behin Ermun, Gaztelugatxera jaitsiko gara. 240 eskailera igo beharko ditugu ermitara heltzeko. Azken eskaileretako batean aurkituko dugu San Juanen hirugarren oinatza.

Gaztelugatxetik Eneperira igoko gara eta ostean Bakio aldera jaisten hasiko gara, Baselizen ibilbidetik, mahatsondoen hosto horiak dituen seinaleei jarraituz.

Kostaldeko edertasunak sorginduko gaitu eta konturatu orduko Bakiora helduko gara.

matxixakoko guda 1937

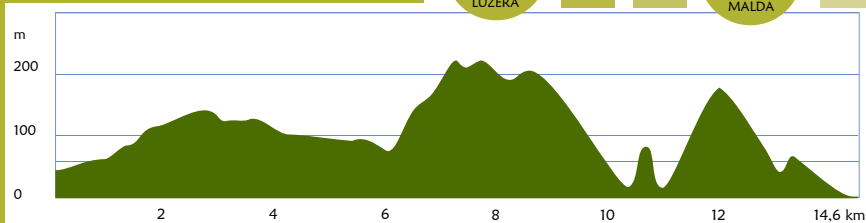
1936an sortu berria zen behin behineko lehen Eusko Jaurlaritzak "Euzkadiko Gudontzidia" jarri zuen martxan, Euskal Herriko kostaldea, portu nagusiak, arrantza, merkantzien joan etorria eta jendearen erbesteratzea babesteko. Zenbait arrantza ontzi gerraontzi (Bouak) bihurtu zituzten. 1937ko martxoaren 5ean, itsasontzi horietako batzuek itsas armada nazionalako gerraontzietan aurre egin zieten.

Urtero, Matxixakoko guda izeneko eskulturaren aurrean bataila hartan parte hartu zuten gudariak omentzen dituzte; *Canariasen* aurka borrokatu ziren *Gipuzkoa, Bizkaia, Nafarroa* eta *Donostia* gudontzietako gudarien omenez.

FITXA TEKNIKOAK

14,6
km
LUZERA

220
m
MALDA

Ikuspegia Bakio aldera

Matxixakoko guda eskultura

Itsasargia

Armeria euscadiensis

gaztelugatxe...
... lurra eta itsasoa, aurrez aurre

Matxixakotik Gaztelugatxera

Matxixakoko lurmuturrak natura eta kultura altxor ugari ditu: Itsasargi zahar eta berria, talaiariaren etxea, kanoi-bateria, bolborategia edota *armeria euscadiensis* izeneko lore eder bezain hauskorra. Itsasargi zaharrean gainera, itsas-hegazti eta zetazeoak behatzeko lekua egokitu dute, lurmuturrak baitira itsasoan gehien sartzen diren lur eremuak, behaketetarako aproposak.

Gaztelugatxe, berriz, itsasoari aurre egin eta Kantauriko uretan barneratzen dela dirudi. Izenak berak adierazten duen moduan, XI. mendean gaztelu bat egon zen bertan. Kondaira zaharrek diotenez San Juan Bermeoko portuan lehorreratu ostean 4 pausotan heldu zen Gaztelugatxera eta piratak ere bertatik igaro ei ziren.

Historia handiko lekua da Gaztelugatxe, erakargarria, menderaezina; babestutako biotopoaren harrizko bihotza, olatuen enbatar aurre eginez bizi dena.

I. Ojanguren, Guregipuzkoak

Gaztelugatxe. Babestutako biotopoa

Gaztelugatxe | San Juan

Aketx

Matxixako